
SCOPUS, nová medicínska databáza alebo „európsky“ impakt faktor

Dňa 3. novembra 2004 bola zverejnená nová databáza SCOPUS z produkcie európskej firmy Elsevier, ktorú pripravoval od roku 2002 v 21 inštitúciách tím 300 vedeckých pracovníkov.

Elsevier, pôvodne holandské nakladateľstvo, v súčasnosti vydáva 1 800 časopisov a 2 200 kníh ročne. Elsevier je zároveň vydavateľstvom databázy EMBASE (Excerpta Medica), známej svojím mimoriadnym kvalitným pokrytím farmaceutickej literatúry a rešpektovaním európskych časopisov, čím sa výrazne odlišuje od medicínskych databáz, ako je Medline alebo WoS.

SCOPUS je v súčasnosti najväčšia abstraktová, citačná a referenčná databáza na svete (www.scopus.com).

Databáza je zameraná na medicínu (5 900 titulov lekárskeho časopisov; zahŕňa okrem iného aj 100 % MEDLINE databázu, ďalej tie, ktoré eviduje National Library of Medicine – Bethesda, USA), ale aj na prírodné vedy a techniku, spoločenské vedy (2 700 titulov zo sociológie, psychológie a ekonómie), psychológiu, biológiu (2 500 titulov), ekonomiku, poľnohospodárstvo a vedy o životnom prostredí, eviduje 50 titulov multidisciplinárnych všeobecných časopisov. Databáza SCOPUS ďalej spracúva aj vybrané elektronické časopisy a všetky e-časopisy zo systému Open Access (531 titulov). Okrem toho spracúva 750 pravidelných kongresových proceedingov.

Umožňuje celosvetový prehľad *abstraktov, článkov, patentov, konferencií, odborných webových stránok, ako aj citačný ohlas článkov*. Obsahuje tiež citované články s možnosťou vstúpiť linkom do ich jednotlivých abstraktov.

Databáza SCOPUS obsahuje abstrakty a informácie z vyše 15 000 odborných revidovaných periodík od takmer 4 200 vydavateľov, 180 000 odborných selektovaných web stránok, štyri patentové databázy (USA, Európa, Japonsko, svet), čo je podstatne viac ako WoS (obsahuje asi 8 500 časopisov). V súčasnosti táto databáza obsahuje 27 miliónov abstraktov, ktoré možno vyhľadávať v spracovaných časopisoch od roku 1996.

SCOPUS sa odlišuje od ostatných podobných databáz (napríklad Web of Science) zameraním na európsku vedeckú produkciu. Databáza sa denne aktualizuje!

SCOPUS je vynikajúci nástroj na získanie rýchleho celosvetového prehľadu o konkrétnej vedeckej problematike podľa kľúčových slov. SCOPUS pri vyhľadávaní abstraktov selektuje tie, ktoré so zadanou problematikou priamo súvisia. *Zobrazuje hneď aj citácie na každý zobrazený článok*, má link prepojenie na abstrakty konkrétnej citujúcej literatúry –

stačí kliknúť (výborné aj na *citačný ohlas a informáciu o príbuzných článkoch*). Obsahuje referencie, t. j. *literárne odkazy z jednotlivých článkov*, prepojené hyperlinkmi na pôvodné abstrakty citovaných článkov. V súčasnosti zahŕňa viac ako 230 miliónov literárnych odkazov od roku 1996, viac ako 200 miliónov kvalitných webových stránok vrátane 12,7 milióna patentov.

Mimoriadne príjemnou vlastnosťou je „user friendly“, charakteristický pre Elsevier, filozofie - 1 kliknutie = výsledok (hyperlinkové prepojenie odkazu). Pri konkrétnych abstraktoch uvádza tiež *linky na web stránky vydavateľstiev*. Má *inteligentný program na rozšírenie vložených kľúčových slov* užívateľom, takže zachytí naozaj problematiku, ktorá sa týka daného kľúčového slova, aj keď nie je úplne dobre zadané, má k dispozícii *štatistiky užívateľov* a *povoľuje neobmedzený počet užívateľov a vzdialených užívateľov*. Do marca roku 2005 sa prihlásilo vyše 50 organizácií a inštitúcií s celkovým počtom asi 600 000 užívateľov.

Z geografického hľadiska zastúpenia titulov v SCOPUSe až 52 % predstavujú práce z Európy a 36 % zo Severnej Ameriky. Zo Slovenska je akceptovaných v súčasnosti 28 titulov (z Českej republiky 75 titulov). V tejto súvislosti je mimoriadne potešiteľné, že **oficiálny časopis Slovenskej kardiologickej spoločnosti a Slovenskej hypertenziologickej spoločnosti je do tejto databázy zahrnutý**. V praxi to znamená, že všetky články v našom časopise, ktoré majú anglické abstrakty (teda tzv. „peer review“ články), sú automaticky uvedené v najväčšej svetovej databáze, čo významným spôsobom zvyšuje možnosť ich ďalšieho citovania.

Okrem uvedeného treba spomenúť jednu určite nezanedbateľnú skutočnosť. **Do databázy sa každý dostane bezplatne!** Stačí sa zaregistrovať na webovej stránke www.scopus.com. Po zaregistrovaní vám systém mailom oznámi vaše prístupové kódy (jeden si zadávate vy, jeden vám systém pridelf) a môžete si prehľadávať podľa hesiel, kľúčových slov, čo potrebujete. Na niektoré stránky je dokonca full-textový prístup.

Kolegovia, kolegyne, zdá sa, že sa „blýska“ na lepšie časy. Nástroj, ktorý je neuveriteľne efektívny, s takmer neobmedzenými možnosťami, je dnes k dispozícii všetkým, čo majú prístup na internet. A ten má predsa dnes takmer každý lekár aj na Slovensku.

Doc. MUDr. Gabriel Kamenský, CSc, FESC
hlavný redaktor časopisu Kardiológia